

Datum 2024-12-20

Informationsklass Öppen

Diariernr (åberopas) A586.832/2024

Saknr 000

Polismyndigheten

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: ju.L5@regeringskansliet.se

Er referens Ju2024/01907

Betänkandet En översyn av 23 kap. brottsbalken (SOU 2024:55)

Sammanfattning

Polismyndigheten tillstyrker i huvudsak utredningens förslag. Myndigheten delar utredningens bedömningar att bestämmelserna om försök, förberedelse och stämpling inte är ändamålsenligt utformade mot bakgrund av hur brottsligheten har utvecklats. De förslag som lämnas i de delarna förväntas öka Polismyndighetens förutsättningar att tidigt kunna ingripa mot allvarlig brottslighet och förhindra att brott fullbordas. När det gäller förslaget om frivilligt tillbakaträdande genom anmälan till myndighet anser Polismyndigheten att det behöver övervägas ytterligare.

Polismyndighetens synpunkter

7.5 En särreglering avseende myndighets undanröjande av faran

Polismyndigheten är positiv till utredningens förslag om att den som har påbörjat utförandet av ett brott ska dömas för försök till brottet, även om faran för att brottet ska fullbordas är utesluten till följd av en myndighets åtgärd.

Domstolarnas tolkning av Högsta domstolens avgörande NJA 2023 s. 393 ("Vapenattrappen") har påverkat det operativa arbetet inom Polismyndigheten i stor utsträckning. Det har lett till att interimistiska åtgärder i form av att t.ex. byta ut narkotika eller vapen mot ofarliga substanser eller attrapper i princip upphört. Att skjuta upp ett ingripande kan innebära ökade förutsättningar för att samla bevisning, beivra annan allvarlig brottslighet eller lagföra medgärningspersoner. Konsekvensen av att de interimistiska åtgärderna i princip inte längre används är att myndighetens förmåga att avslöja och utreda grov organiserad brottslighet har försämrats.

Polismyndigheten anser att dagens regelverk inte är ändamålsenligt utformat och att det ur ett brottsbekämpningsperspektiv är mycket viktigt att den föreslagna ändringen genomförs.

8.2.3 En ny utformning av bestämmelsen

Polismyndigheten är positiv till utredningens förslag om att bestämmelserna om förberedelse och stämpling ska ändras.

De verktyg som används som hjälpmedel vid brott är i allt större utsträckning vardagliga och legala föremål. Finansieringen av brott ser annorlunda ut i dag jämfört med när dagens reglering infördes. Flera åtgärder som utgör nödvändiga moment för förberedelse av ett brott faller i dag helt utanför förberedelsegärningarna. Utredningens förslag om att anpassa bestämmelsen efter hur både brottsligheten och tekniken har utvecklats kommer enligt Polismyndighetens bedömning att innebära ökade möjligheter att ingripa mot allvarlig brottslighet på ett tidigt stadium. Det kommer även öka myndighetens förmåga att förhindra att brott fullbordas.

Polismyndigheten anser att det är positivt att det klargörs att det inte krävs ett formenligt beslut vid en viss tidpunkt för att ansvar för stämpling ska komma ifråga. Utredningens förslag är mer i enlighet med hur personer i kriminell kontext faktiskt kommunicerar med varandra.

Polismyndigheten ser särskilt positivt på förslaget att en myndighets åtgärd inte ska innebära att faran för brottets fullbordning är utesluten. Precis som utredningen redogör för finns det situationer där Polismyndigheten på ett tidigt stadium får kännedom om att en person förbereder ett brott, t.ex. genom att söka skapa kontakt med ett barn i sexuellt syfte (se s. 201 f.). Med dagens lagstiftning kan myndighetens åtgärder för att hindra brottets fullbordning innebära att gärningspersonen går fri från ansvar. Polismyndighetens bedömning är därför att utredningens förslag kommer att öka myndighetens förutsättningar att på ett tidigt stadium vidta åtgärder mot personer som planerar allvarliga brott.

9.3 Frivilligt tillbakaträdande genom anmälan till myndighet

Polismyndigheten delar bedömningen att även personer som saknar bestämmande inflytande över ett händelseförlopp i vissa fall bör kunna träda tillbaka genom att avslöja brottet. Det kan ge personer längre ner i hierarkin incitament att avstå från att fullfölja en brottsplan de känner sig pressade att utföra. Polismyndigheten kan därigenom få ökade förutsättningar att förhindra brott. Polismyndigheten anser emellertid att förslaget om frivilligt tillbakaträdande med tillhörande lag om uppgiftsskyldighet kräver närmare överväganden.

Detta yttrande har beslutats av rikspolischefen Petra Lundh. Vid den slutliga handläggningen har deltagit rättschefen Gunilla Hedwall, gruppchefen Marie Skåniger och juristen Matilda Svahn, föredragande.

POLISMYNDIGHETEN

Petra Lundh

Matilda Svahn

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetslagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli